

РОЗДІЛ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

CURRENT STATE OF DEVELOPING HOTEL BUSINESS OF IVANO-FRANKIVSK REGION

У статті досліджено та визначено сучасний стан готельних підприємств Івано-Франківської області, висвітлено їхні функції для розвитку туризму. Співставлено внутрішні туристичні потоки з показниками туристичного попиту та пропозиції. Головна мета статті – проаналізувати та зіставити статистичні показники туристичних потоків та кількості сертифікованих готельних підприємств упродовж 2001–2018 рр.; визначити, чи впроваджуються нові механізми стратегічного розвитку готельної індустрії, які види готелів найбільш затребувані з боку споживача і чи готові на даному етапі розвитку задовольнити його туристичні потреби у регіоні загалом. Використано методи порівняння, аналізу, синтезу, кореляції, обґрунтування та ін. Розглянуто особливості формування готельного бізнесу на основі історико-культурних, природно-антропогенних чинників, які впливають на формування ефективного механізму роботи готельних підприємств у регіоні. Розкрито територіальні відмінності в характеристиці статистичних відомостей за кількістю відвідування готелів із боку іноземних та вітчизняних туристів, зміни номерного фонду в районах і особливості формування стратегічних планів для кожного зокрема, подано оцінку впливу готельного господарства на економіку області.

Ключові слова: готельна індустрія, туристичні потоки, номерний фонд, сертифіковані заклади розміщення.

В статье исследовано и изучено современное состояние гостиничных заведений

Ивано-Франковской области, освещены их функции для развития туризма. Сопоставлены внутренние туристические потоки с показателями туристического спроса и предложения. Главная цель статьи – проанализировать и сопоставить статистические показатели туристических потоков и количества сертифицированных гостиничных заведений в течение 2001–2018 гг.; определить, внедрялись ли новые механизмы стратегического развития гостиничной индустрии, какие виды гостиниц наиболее востребованы со стороны потребителя и готовы ли на данном этапе развития удовлетворить региональные туристические потребности в общем. Использованы методы сравнения, анализа, синтеза, корреляции, обоснования и др. Рассмотрены особенности формирования гостиничного бизнеса на основе историко-культурных, природно-антропогенных факторов, которые влияют на формирование эффективного механизма деятельности гостиничных заведений в регионе. Проанализированы территориальные различия в характеристике статистических сведений по количеству посещений гостиниц иностранными и отечественными туристами, измененный номерного фонда в районах и особенности формирования стратегических планов для каждого в отдельности. Дана оценка влияния гостиничного хозяйства на экономику области.

Ключевые слова: гостиничная индустрия, туристические потоки, номерной фонд, сертифицированные гостиничные заведения.

УДК 338.48:640.4

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct47-28>

Паньків Н.М.

к.г.н., доцент, доцент кафедри туризму
Львівський національний університет
імені Івана Франка

Пандяк І.Г.

к.г.н., доцент кафедри туризму
Львівський національний університет
імені Івана Франка

Pankiv Natalya

Ivan Franko National University of Lviv

Pandiak Igor

Ivan Franko National University of Lviv

The current state of hotel enterprises of Ivano-Frankivsk region has been studied and determined, their functions for tourism development have been covered. Domestic tourist flows have been compared with indicators of tourist demand and supply. The main aim of the article is to analyze and compare statistical indicators of tourist flows and the number of certified hotel enterprises during 2001-2018: to determine whether new mechanisms of strategic development of the hotel industry are being implemented, which types of hotels are most in demand by the consumer and whether they are ready at this stage of development to meet his tourist needs in the region as a whole. The methods of comparison, analysis, synthesis, correlation, substantiation and others have been used. The features of hotel business formation on the basis of historical and cultural, natural and anthropogenic factors that influence the formation of an effective mechanism of hotel enterprises in the region have been considered. Territorial differences in the characteristics of statistical data on the number of hotel visits by foreign and domestic tourists, changes in the number of rooms in the districts and the features of forming strategic plans for each in particular have been revealed and the impact of hotel industry on the region's economy has been assessed. Thus, in 2018, there were 67 hotel enterprises operating in the region, including 46 hotels, 18 hostels and mountain shelters and 3 other places for short-term accommodation. In general, the dynamics of the number of accommodation establishments during 18 years is positive in general, and diverse within the territorial and administrative units. Motels and campsites are mostly owned by individual entrepreneurs. Most hotel enterprises in the region have restaurants, cafes and bars, and the network of parking lots near establishments remains insufficient. In Ivano-Frankivsk region there are two types of hotel establishments: accommodation, a range of additional services for leisure by visitors. These changes occurred due to the change of hotel facilities, construction of new, more comfortable, closer to European standards hotels. However, most of these institutions are privately owned, they are not included in our statistical reporting, so in fact their number is greater than indicated. There is a noticeable general increase in the number of rooms, which confirms the expansion of the network of hotel establishments in the region. First of all, this is due to the increase in "suites" to "junior suites", which are more expensive and have a better level of equipment. Analysis of the territorial aspects of the spread and development of the hotel industry in Ivano-Frankivsk region showed that in 2018 most visitors stayed in hotels in Ivano-Frankivsk, Yaremche and Kolomyia, because it is there that the largest number of accommodation facilities. Having studied the territorial differences of accommodation facilities within the districts, we identified trends in the hotel industry in recent years, and convinced that the state of the hotel industry directly depends on the prospects of using tourist resources of the region and the intensity of tourist flows in some areas.

Key words: hotel industry, tourist flows, a number of rooms, certified accommodation facilities, territorial differences.

Постановка проблеми. Однією зі сфер, без якої неможливо уявити туристичну галузь, є готельне господарство. Готельний сервіс містить у собі цілий комплекс послуг для туристів і є ключовим чинником, що визначає перспективи розвитку туризму певної визначеної території. Готельний бізнес стає дієвим засобом формування ринкового механізму господарювання, надходження коштів до бюджету, створення різнооплачуваних робочих місць і, як наслідок, поліпшення якості життя українських громадян.

Готельне господарство є досить важливим сектором у структурі туризму, оскільки є матеріально-технічною базою галузі. Процеси, що відбуваються у туристичній сфері загалом, відображаються на основних показниках функціонування готелів, останні визначають показники туристичної активності у даному напрямі. Щорічне збільшення туристичної активності внутрішнього та іноземного туризму створює все більшу необхідність розміщення гостей, беручи до уваги їхні платоспроможність та вподобання.

Тенденція розвитку та ефективної діяльності готельних закладів безпосередньо залежить від рівня туристичної привабливості території, тобто рівня розвитку туристичної галузі, зацікавленості з боку відвідувачів та, безперечно, формуючих ресурсів та чинників загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останніх років вийшло чимало наукових праць, пов'язаних із дослідженням готельного господарства України. Так, основи управління готельними і ресторанными комплексами висвітлено в дослідженнях таких вітчизняних учених, як М.П. Мальська, І.Г. Пандяк, Х.Й. Роглев, Г.Я. Круль [1; 2]. Що стосується регіональних особливостей розвитку закладів дослідження, зокрема Івано-Франківської області, то окремі аспекти територіального та функціонального розвитку відображено в публікаціях Н.П. Боднар, В.Ф. Доценко, Н.М. Паньків [3; 4].

Постановка завдання. Метою дослідження є висвітлення сучасного стану розміщення та функціонування готельного господарства Івано-Франківської області, зважаючи на сучасні туристичні потреби регіону дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. Івано-Франківська область, володіючи унікальними природними та культурно-історичними ресурсами, вже тривалий час займає лідируючі позиції серед уподобань туристів. Приваблива у своїй первинній красі сільська місцевість зі збереженими національними традиціями, самобутніми обрядами та старовинними церквами – це далеко не всі туристичні особливості регіону. Третину області займають Карпати з найвідомішим масивом Чорногора та найвищою точкою нашої держави – г. Говерлою. Регіон є унікальним і в історичному відношенні, оскільки має у своєму розпорядженні значну

кількість архітектурних пам'яток, пам'яток історії та культури, центрів розвитку культурної думки, на які слід звернути увагу для сприяння розвитку внутрішнього та зовнішнього туризму. Крім того, спостерігаються позитивні риси соціально-економічного розвитку території, хороша транспортна доступність, трудовий та інтелектуальний потенціал, широкий спектр галузей матеріальної і нематеріальної сфер, що визначають основу розвитку туристичної індустрії, адже туризм поки що не є провідною галуззю спеціалізації території дослідження.

В Україні господарська діяльність та основні вимоги щодо користування готелями регламентуються низкою нормативних актів, серед яких найважливіші такі: закони України «Про туризм», «Про підприємства в Україні», «Про підприємництво», «Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг»; стандарти «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги», «Послуги туристичні. Класифікація готелів» [5–9].

У 2003 р. в Україні прийнято два стандарти, що регулюють діяльність суб'єктів готельного бізнесу, – «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги» і «Послуги туристичні. Класифікація готелів». Основна мета уведення національних стандартів – гармонізувати національне законодавство з європейським, визначити зміст термінів і визначень, зорієнтувати власників готелів на дотримання єдиних норм у функціонуванні готелів [10; 11].

У Національному стандарті України «Послуги туристичні. Класифікація готелів» відображено основні підходи до класифікації готелів та аналогічних засобів розміщення за категоріями. Класифікація закладів розміщення здійснюється згідно із загальною характеристикою готелю відповідно до комплексу вимог до матеріально-технічного оснащення, переліку послуг, що надаються, і кваліфікації персоналу. Категорія готелю позначається спеціальним символом * (зірка). Кількість зірок збільшується відповідно до підвищення рівня якості обслуговування. Готелі класифікуються за п'ятьма категоріями – від найвищої «*****» до найнижчої «*», відповідна категорія зазначається на вивісці, технічній документації, рекламі тощо [11].

Необхідно зазначити, що, згідно з державним стандартом, категоризація чи присвоєння зірок не обов'язкова. Обов'язковою є лише сертифікація на безпеку. Водночас суттєвим чинником, що зумовив сьогодні збільшення кількості сертифікованих готелів, є прийняття нової редакції Закону «Про туризм». Відповідно до Закону, турфірми мають право працювати лише із сертифікованими засобами розміщення. Використання зірок як ознаки відповідності готелю певній категорії без підтвердження її в установленому порядку, тобто в процесі сертифікації, забороняється. Згідно із загальними вимогами якості обслуговування, технічного обладнання, номерного

фонду, послуг, роботи персоналу, готелі різних категорій повинні відповідати певним вимогам [1].

Функціонування сфери розміщення безпосередньо пов'язане з особливостями розвитку туризму, динамікою туристичних потоків, пріоритетним розподілом туристів у межах конкретної території, тобто фразою «попит породжує пропозицію» в нашому разі є надзвичайно актуальною. Беручи до уваги той факт, що в Івано-Франківській області, як і в Україні загалом, домінує внутрішній туризм, питання доречності розбудови та вдосконалення сучасної мережі готельних підприємств автоматично знімається.

За результатами моніторингу мобільності, проведеного спільно з компанією «Київстар», у 2018 р. Івано-Франківську область відвідало 4,1 млн абонентів із 23 областей України (+5,3% порівняно з 2017 р.), із них – 2,3 млн короткотривалих відвідувачів (у т. ч. туристів – +9,9%) та 1,8 млн одноденних відвідувачів (у т. ч. екскурсантів – +1,9%).

За відомостями статистичного звіту суб'єктів туристичної діяльності (форма № 1 – туризм), Івано-Франківщина зайняла в Україні третє місце за кількістю внутрішніх туристів, кількістю іноземних туристів, доходом від надання туристичних послуг. У 2018 р. туристичні послуги надавали 105 суб'єктів туристичної діяльності області, якими впродовж року обслуговано 73,3 тис осіб. За кількістю обслугованих туристів область посіла четверте місце серед регіонів держави після м. Києва, Львівської та Дніпропетровської областей. Проте слід звернути увагу на співвідношення загальної кількості відвідувачів досліджуваної території (4,1 млн осіб) та кількістю офіційно обслугованих туристів (73,3 тис осіб), які відвідали регіон завдяки суб'єктам туристичної діяльності. Очевидним є те, що більшість внутрішнього туризму Івано-Франківської області є самодіяльним та в переважній більшості не облікованим. Офіційна динаміка кількості туристів у межах регіону за період 2010–2018 рр. не є позитивною (табл. 1).

Однією з причин зменшення кількості внутрішніх туристів у регіоні дослідження є соціально-економічна та політична нестабільність у державі.

Основною метою подорожей більшості туристів усіх категорій були дозвілля та відпочинок, якими охоплено 70,1 тис осіб, або 95,6% загальної кількості туристів. Окрім того, туроператорами та турагентами області впродовж 2018 р. обслужено понад 1,4 млн екскурсантів та одноденних відвідувачів. Ефективність використання підприємств готельного господарства залежить від багатьох чинників: місця розташування, категорійності, наявності підрозділів сфери сервісу, якості обслуговування, комфортабельності та технічного оснащення номерів. Однак найголовніший критерій під час визначення показників використання і заповненості закладів розміщення полягає у їхній спеціалізації, виконанні ними своїх основних функцій і призначення.

Згідно з функціональною структурою підприємств готельної сфери, на початок 2018 р. найбільш поширеними в Івано-Франківській області були два типи підприємств: готелі, мотелі – 68,6% та інші місця для короткотермінового проживання – 31,4%. Якщо порівняти з 2010 р., то це співвідношення змінилося на користь інших місць короткотермінового проживання (24,5% проти 31,4%) [12].

Розподіл закладів розміщення за типами подано нижче (табл. 2).

Як бачимо, готелі мають значну перевагу в усіх указаних критеріях над іншими закладами розміщення: за кількістю номерів, загальною місткістю та кількістю відвідувачів. Дивує факт нерозвинутої інфраструктури хостелів, молодіжних баз та притулків у гірській туристичній області. Напевно, такі показники лише відображають уникання власників закладів реєстрації власної діяльності через несприятливу державну, зокрема податкову, політику у цій сфері. Відмінності в територіальному розподілі закладів полягають у такому:

Таблиця 1

Динаміка туристичних потоків Івано-Франківської області за період 2000–2018 рр. [12]

Роки	Кількість туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності України, усього, осіб	Із загальної кількості туристів, осіб:			Кількість екскурсантів, осіб
		іноземні туристи	туристи-громадяни України, які виїжджали за кордон	внутрішні туристи	
2000	30194	3491	1820	24883	48960
2001	30443	3094	1984	25365	86662
2002	44383	3490	3825	37068	89980
2003	54099	4270	3013	46816	94011
2004	56315	2324	3078	50913	37446
2005	147581	8699	5134	133748	43370
2006	325198	8593	5070	311535	31593
2007	737953	989	8073	727891	517854
2008	595031	1739	9719	583573	567972
2009	511397	2222	8135	501040	521716
2018	73300	3200	5700	55800	1400000

Види готельних господарств Івано-Франківської області у 2018 р. [12]

	Кількість, одиниць		Розподіл підприємств за типами, %	Загальна кількість місць, од.	Кількість осіб, що перебували у закладах, осіб	
	підприємств	в них номерів			усього	іноземців
Усі типи підприємств	67	2084	100,0	6229	168742	17511
Готелі, мотелі	46	2084	68,6	4369	140592	17328
Хостели, будинки відпочинку, пансіонати відпочинку, бази відпочинку, туристські бази, гірські притулки	18	-	26,8	1682	21958	62
Інші місця для короткотермінового проживання	3	-	4,5	178	6192	121

– **готелі** зосереджені в обласному центрі, всіх районних центрах та містах із кількістю населення понад 20 тис осіб. У готелях зупиняються туристи з метою культурно-пізнавального, екскурсійного, ділового гірськолижного туризму;

– **мотелі** (попри відсутність їх реальної кількості у таблиці) розташовуються вздовж трас Львів – Івано-Франківськ – Чернівці, Івано-Франківськ – Долина – Стрий, Івано-Франківськ – Надвірна – Рахів – Ужгород, Коломия – Чернівці, Надвірна – Воловець – Мукачеве;

– **бази та гірські притулки** переважно зосереджені в передгірських та гірських районах області. Вони популярні серед туристів лікувально-оздоровчого, екологічного, сільського, водного й інших видів активного відпочинку;

– **щодо інших місць короткотермінового проживання**, то вони поширені на територіях розвитку сільського, зеленого туризму, пролягання пішохідних стежок та поблизу гірськолижних центрів [12; 13].

Найбільше підприємств готельного господарства зосереджено в містах Івано-Франківську та Яремче. Вони охоплюють 37,1% від загальної кількості, що пов'язано зі сприятливими кліматичними умовами, привабливим ландшафтом, наявністю інших елементів туристичної інфраструктури та популярних туристичних маршрутів.

Основна концентрація закладів розміщення спостерігається в обласному центрі, сюди тяжіють туристи з діловими поїздками, з екскурсійною та культурно-пізнавальною метою. Також Івано-Франківськ є центром перетину основних транспортних шляхів і туристичних потоків у Карпатські гори. Доступність та зручність розташування міста і зумовлює виникнення та функціонування нових готельних закладів. На початок 2018 р. в місті функціонувало 14 готелів, із них один чотириохілковий («Парк-готель»), два триохілкові («Надія», «Аускопрут») та безкатегорійні («Нива», «Дружба», «Дністер» і «Атріум») [13; 14].

На другому місці – місто Яремче – головний туристичний центр Івано-Франківської області. Тут зареєстровано 17 готелів («Білий явір», «Яремче», «Шовкова косиця», «Явір», «Станіславський») та

дев'ять інших закладів розміщення короткотермінового проживання [12]. Зараз Яремче – найвідоміший туристичний центр Прикарпаття, що володіє понад 40 туристсько-рекреаційними закладами і санаторіями, у межах міста понад 50 об'єктів зеленого туризму. Майже половину території Яремчанської міськради займає Карпатський національний природний парк. Населення міста зберегло народні звичаї та обряди, що особливо привертають увагу постійних та потенційних відвідувачів міста. Найцікавіші – гуцульська «Розколяда», Андріївські вечорниці, Водохреще, купальське свято «Гуцульська берегиня» тощо.

У Калуші зосереджений один готель, хоча ще в 2009 р. функціонувало три («Зірка», «Меркурій», «Кіндрат») та одна молодіжна база. Сучасний Калуш – це промисловий центр, що має властиву таким поселенням інфраструктуру розваг, орієнтовану більше на місцевих жителів, аніж на туристів. Незважаючи на розвиток промисловості, у місті вціліли старі споруди, частина яких є пам'ятками історії й архітектури. Говорити про реальні туристичні перспективи цього міста не має сенсу, проте, за неофіційними відомостями, у межах Калуського району функціонує п'ять закладів розміщення, інформацію про них можна знайти в Інтернет-мережі.

Що стосується Коломиї, то готельні підприємства «Писанка», «Прикарпаття» і «Коломия» успішно функціонували впродовж 2001–2008 рр. У 2009 р. «Прикарпаття» закрили на реконструкцію. За останні кілька років місто перетворилося на один із туристичних центрів Прикарпаття. Відреставровано центральну частину міста, створено Музей писанки (занесений до Книги рекордів Гіннеса), розвивається туристична інфраструктура, з'являються нові заклади розміщення та відпочинку. Сьогодні функціонує офіційно сертифікованих лише два готелі, і це попри щорічне зростання кількості туристів. За неофіційною статистикою, у межах району функціонує 14 закладів розміщення (за офіційною – жодного!). Про їхню діяльність ми не маємо ніякої інформації, а це велика прогалина в аналізі готельного господарства як району, так і області.

Упродовж останніх 10 років загальна кількість колективних закладів розміщення збільшилася з 37 у 2009 р. до 67 у 2018 р., здебільшого завдяки обласному центру, де й зосереджується їхня левова частка (табл. 3, 4).

Очевидним є те, що поступове зростання кількості готельних закладів спостерігається з 2006 р., з незначними коливаннями. Саме із цього періоду розпочався інтенсивний розвиток туризму в регіоні; туристичні центри зберігають зазначені показники, хоча насправді закладів розміщення набагато більше, однак вони перебувають у приватному секторі та офіційно не зареєстровані.

Богородчанський район станом на 2018 р. мав у своєму розпорядженні два готелі: «Лісова пісня» та «Синьогора». Перший побудований біля с. Дзвиняч, за 30 км від Івано-Франківська та 20 км від с. Гута. «Синьогора» розміщений у с. Гута, на схилах Горган, на висоті понад 600 м над рівнем моря. Загалом туристична інфраструктура в районі розвинена слабо: є декілька закладів розміщення і ресторанів, невеликий витяг для початківців у с. Гута.

Верховинський район – єдиний адміністративний район області, що повністю розташований у межах території Карпатської гірської системи. Це найвіддаленіша від обласного центру і від промислово розвинених районів Прикарпаття адміністративно-територіальна одиниця. Своєрідність

району полягає ще в тому, що він не газифікований і прокладення газопроводу тут поки не планується. Також Верховина не має залізничного сполучення, найближча залізнична станція – Ворохта – розташована в 32-х кілометрах. Ще одна особливість – це майже повна відсутність стільникового зв'язку. Проте існування мережі готелів не є характерною ознакою для цієї території, тобто фешенебельних готелів у Верховинському районі поки що немає. Натомість тут успішно надають послуги проживання сільські садиби зеленого та агротуризму. З організацій, що найбільш активно займаються обслуговуванням туристів, виділяють районний осередок Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні. Цей вид туризму в Україні помилково вважається новим, проте перші літників (колишня назва туристів) з'явилися на теренах Гуцульщини ще в ХІХ ст. Ця територія вважається найперспективнішою у туристичному відношенні серед усіх районів Івано-Франківської області [13].

Щодо **Галицького району**, то тут послуги розміщення впродовж 2001–2018 рр. пропонували готель «Супутник» у місті Бурштин та база відпочинку «Сокіл» в с. Сокіл. Район займає рівнинну територію області, тому послугами проживання користуються туристи з метою ділового, екскурсійного та пізнавального туризму [13].

Таблиця 3

Кількість колективних засобів розміщення за типами закладів за містами та районами у 2018 р., од. [12]

	Усього	У тому числі			
		готелі та аналогічні засоби розміщення (готелі, мотелі)	засоби розміщення на період відпустки та іншого тимчасового проживання (хостели, будинки відпочинку, пансіонати відпочинку, бази відпочинку, туристські бази, гірські притулки)	кемпінги та стоянки для житлових автофургонів і причепів	інші засоби розміщення (гуртожитки для приїжджих, інші місця для тимчасового розміщення)
Область	67	46	18	–	3
м. Івано-Франківськ	14	10	1	–	3
м. Бурштин	1	1	–	–	–
м. Калуш	1	1	–	–	–
м. Коломия	2	2	–	–	–
м. Яремче	26	17	9	–	–
райони					
Богородчанський	2	2	–	–	–
Верховинський	3	1	2	–	–
Долинський	4	2	2	–	–
Калуський	2	1	1	–	–
Коломийський	3	3	–	–	–
Косівський	5	3	2	–	–
Надвірнянський	1	1	–	–	–
Рогатинський	2	2	–	–	–
Тисменицький	1	–	1	–	–

Динаміка кількості готелів та інших місць для короткотермінового проживання по містах та районах за період 2001–2018 рр., од. [12]

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2018
Область	32	35	35	28	33	37	34	35	37	67
м. Івано-Франківськ	10	10	10	8	8	9	8	9	11	14
м. Калуш	3	4	4	3	3	3	3	4	4	1
м. Коломия	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
м. Яремче	4	4	4	4	7	9	9	8	9	26
Райони:										
Богородчанський	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2
Верховинський	1	1	1	–	1	1	1	–	–	3
Галицький	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1
Городенківський	–	1	1	1	–	–	–	–	–	–
Долинський	1	2	2	2	2	2	2	2	2	4
Коломийський	–	1	1	1	1	1	1	1	1	3
Косівський	2	1	2	2	2	3	1	1	1	5
Надвірнянський	–	–	–	–	1	1	1	1	1	1
Рогатинський	1	2	1	1	1	1	1	2	2	2
Рожнятівський	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–
Снятинський	2	2	2	–	–	–	–	–	–	–
Тисменецький	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

У Долинському районі функціонує чотири готелі: «Князь Олег», «Ortus» та «Ведмідь» у м. Долина й «Ялинка» у с. Вишків. Оскільки половина території району розташована у гірській місцевості, тут є чудові умови для розширення мережі закладів харчування та розміщення, що переважно представлені сільськими садибами [13; 14].

Косівський район відомий туристично-оздоровчими об'єктами і розвитком сільського зеленого туризму. Кількість готелів незначна (п'ять одиниць), натомість популярними є сільські садиби та невеличкі відпочинкові бази. Вони пропонують послуги розміщення, харчування та окремі додаткові послуги (автостоянки, сауни).

Слабо розвинена готельна мережа спостерігається в **Городенківському, Рожнятівському, Снятинському та Тлумачькому районах**. У 2018 р. у жодному з них не зареєстровано готельних закладів.

Висновки з проведеного дослідження. Згідно з типологією сучасних готельних підприємств, у межах Івано-Франківської області зосереджені готелі, мотелі, туристські бази, інші місця для короткотермінового проживання і приватні засоби розміщення.

Природні особливості Івано-Франківської області створюють сприятливі умови для розвитку туризму, а раціональне використання природно-ресурсного та культурно-історичного потенціалу регіону є важливою передумовою спеціалізованої диференціації туристичної сфери в регіоні і, як наслідок, появи нових закладів розміщення. Тому доцільно орієнтувати економіку області на формування рекреаційного комплексу, розвиток індустрії відпочинку та оздоровлення.

У 2018 р. в області функціонувало 67 підприємств готельного господарства, із них 46 готелів,

18 хостелів та гірських притулків та 3 інші місця для короткотермінового проживання. Загалом динаміка кількості закладів розміщення впродовж 18 років є позитивною загалом та різноаспектною в межах територіально-адміністративних одиниць.

В Івано-Франківській області поширено два типи готельних закладів: готелі, мотелі – 68,6% та інші місця для короткотермінового проживання – 31,4%. Мотелі та кемпінги здебільшого є власністю підприємців – фізичних осіб. Більшість готельних підприємств області має у своєму складі ресторани, кафе та бари, недостатньою залишається мережа автостоянок біля закладів розміщення, надається спектр додаткових послуг для проведення дозвілля відвідувачами. Ці зміни відбулися через зміну готельних закладів, будівництво нових, комфортабельніших, ближчих до європейських стандартів готелів. Однак більшість таких закладів перебуває у приватній власності, вони не включені в розглянуту нами статистичну звітність, тому насправді їх кількість більша зазначеної.

Помітне загальне зростання номерного фонду, що підтверджує розширення мережі готельних закладів у регіоні. Насамперед це відбувається за рахунок збільшення «люксів» на «напівлюксів», що коштують дорожче та мають кращий рівень облаштування.

Аналіз територіальних аспектів поширення та розвитку готельного господарства Івано-Франківської області показав, що в 2018 р. найбільше приїжджиків зупинялося у готелях Івано-Франківська, Яремче та Коломиї, адже саме там розміщена найбільша кількість закладів розміщення. Дослідивши територіальні відмінності закладів розміщення в межах районів, ми визначили тенденції розвитку готельного

господарства досліджуваної території впродовж останніх років, а також переконалися, що стан готельного господарства безпосередньо залежить від перспективи використання туристичних ресурсів регіону та інтенсивності туристичних потоків в окремі ареали області.

Прогалини в законодавстві стосовно управління та сертифікації закладів розміщення, планування та контролю цієї діяльності призвели до розвитку цілої системи готельних закладів, що не зареєстровані та не входять до статистичної звітності.

Для поліпшення розвитку туристичної індустрії та готельного господарства Івано-Франківської області необхідним є проведення організаційних заходів щодо залучення інвестицій та підвищення ефективності роботи рекламно-інформаційної діяльності. Ці заходи передусім забезпечать вихід готельного продукту на міжнародний ринок, а також зможуть послугувати залученню більшої кількості туристів в Івано-Франківську область.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мальська М.П., Пандяк І.Г. Готельний бізнес: теорія і практика : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2009. 472 с.
2. Роглев Х.Й. Основи готельного менеджменту : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2005. 408 с.
3. Доценко В.Ф., Гукалова Т.В., Бондар Н.П., Арпуль О.В. Стан та перспективи розвитку готельного господарства в Івано-Франківській області. *Географія та туризм*. 2013. Вип. 26. С. 131–138.
4. Паньків Н.М., Лесик І.Й. Порівняльна характеристика сучасного стану готельних підприємств в розрізі адміністративних районів Львівської області. *Вісник Львівського національного університету. Серія «Міжнародні відносини»*. 2018. Вип. 45. С. 339–345.
5. Закон України «Про туризм» від 18.11.03 № 1282–IV.
6. Закон України «Про підприємництво» від 07.02.1991 № 698–XII.
7. Про порядок надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) : Постанова КМУ від 15 березня 2006 р. № 297.
8. Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг в Україні : Наказ Державного комітету України по житлово-комунальному господарству та Державного комітету України по туризму від 10 вересня 1996 р. № 531/1556.
9. Правила роботи закладів (підприємств) громадського харчування : Наказ Мінекономіки від 24.07.2002 № 219.
10. ДСТУ 4268:2003 «Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги» від 23 грудня 2003 р. № 225.
11. ДСТУ 4269:2003. «Послуги туристичні. Класифікація готелів» від 23 грудня 2003 р. № 225.
12. Діяльність колективних засобів розміщення Івано-Франківської області у 2018 році : статистичний бюлетень. Івано-Франківськ, 2019. 37 с.
13. Туристична діяльність та колективні засоби розміщення у Львівській області : статистичний збірник / за ред. С. Зимовіної. Львів. № 01/5.

14. Івано-Франківський обласний державний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді. URL: <http://www.karpaty.info/ua/recreation> (дата звернення: 18.06.2020).

15. Відпочинок в Карпатах. URL: <http://www.tourism-center.if.ua> (дата звернення: 25.06.2020).

REFERENCES:

1. Malska M. P., Pandiak I. H. (2009) *Hotelnyi biznes: teoriia i praktyka* [Hotel business: theory and practice]. Kyiv: TsUL. (in Ukrainian)
2. Roglev H. Y. (2005) *Osonni gotelnogo menedjmentu* [Fundamentals of hotel management]. Kyiv: Kondor. (in Ukrainian)
3. Docenko V. F., Gyalova T. V., Bodnar N. P., Arpul O. V. (2013) Stan ta perspektivu rozvutky gotelnogo gospodarstva v Ivano-Frankivskiy oblasti [Status and prospects of hotel development in Ivano-Frankivsk region]. *Geografiya i turizm*, vol. 26, pp. 5–18.
4. Pankiv N. M., Lesik I. Y. (2018) Porivnyalna harakterisnika suchasnogo stanu gotelnuh pidpruemstv v rozrizi administrativnykh rayoniv Lvivskoyi oblasti [Comparative characteristics of the current state of hotel enterprises in terms of administrative districts of Lviv region]. *Visnik Lvivskogo nas. un-mu. Seriya mijnarodni vidnosunu*, vol. 45, pp. 339–345.
5. Zakon Ukrainy „Pro turyzm” vid 18.11.03 № 1282–IV.
6. Zakon Ukrainy «Pro pidpryemnytstvo» vid 07.02.1991 № 698–XII.
7. «Pro poriadok nadannia posluh z tymchasovoho rozmishchennia (prozhyvannia)»: Postanova KМУ vid 15 bereznia 2006 roku № 297.
8. Pravyla korystuvannia hoteliamy y analohichnyy zasobamy rozmishchennia ta nadannia hotelnykh posluh v Ukraini: Nakaz Derzhavnoho komitetu Ukrainy po zhytlovo-komunalnomu hospodarstvu ta Derzhavnoho komitetu Ukrainy po turyzmu vid 10 veresnia 1996 r. za № 531/1556.
9. «Pravyla roboty zakladiv (pidpryemstv) hromadskoho kharchuvannia»: Nakaz Minekonomiky vid 24.07.2002 r. № 219.
10. DSTU 4268:2003 «Posluhy turystychni. Zasoby rozmishchennia. Zahalni vymohy» vid 23 hrudnia 2003 r. № 225.
11. DSTU 4269:2003. «Posluhy turystychni. Klasyfikatsiia hoteliv» vid 23 hrudnia 2003 r. № 225.
12. Holovne upravlinnia statystyky Ivano-Frankivskoi oblasti (2019) Diialnist kolektyvnykh zasobiv rozmishchennia Ivano-Frankivskoi oblasti u 2018 rotsi [Activities of collective accommodation facilities of Ivano-Frankivsk region in 2018]. Ivano-Frankivsk: Derzhavne upravlinnia statystyky Ukrainy.
13. Holovne upravlinnia statystyky u Lvivskii oblasti (2017) Turystychna diialnist ta kolektyvni zasoby rozmishchuvannia u Lvivskii oblasti [Tourist activities and collective accommodation in Lviv region]. Lviv.
14. Ivano-Frankivskiyi oblasnyi derzhavnyi tsentr turyzmu i kraieznavstva uchnivskoi molodi. Available at: <http://www.karpaty.info/ua/recreation> (accessed 18 June 2020).
15. Vidpochynok v Karpatakh. Available at: <http://www.tourismcenter.if.ua> (accessed 25 June 2020).